

Fiberutbyggnaden i Örnsköldsvik

En uppföljning av målen

12 juni 2026

A-focus

A-focus, etablerat år 2000, är ett konsultföretag som erbjuder tjänster inom utredningar, marknadsstrategi, marknadsundersökningar, analys och rådgivning. Utmärkande för våra uppdrag är att de ofta handlar om att bidra till ökad marknadsinsikt hos uppdragsgivare. Vi hjälper kunder att identifiera marknadsförutsättningar, viktiga förändringar i marknadsförutsättningarna, ändrade preferenser hos slutanvändare och att inhämta avgörande insikter. Dessa insikter hjälper vi sedan våra kunder att omsätta till deras verklighet på strategisk och taktisk nivå. För att uppnå en hög verkkningsgrad arbetar A-focus i nära samarbete med kunden med kunskapsöverföring med moderna tekniker och enligt ledande metoder. De kompetensområden som utmärker A-focus är:

- Expertkunskap och insikt om marknaden för elektronisk kommunikation och IKT, dess marknadskrafter samt tekniska, ekonomiska och juridiska förutsättningar.
- Stor kunskap om praktiska angreppssätt, verktyg och modeller. I detta inkluderas även kunskap och erfarenhet av utrednings- och undersökningsmetodik, teknikutvärderingar och ekonomiska kalkyler.
- Kunskap och erfarenhet om internet- och bredbandsmarknadens regulatoriska omvärld, regelverkens tillämpning och dess inverkan på marknaden.
- Mångårig erfarenhet av komplexa utredningar och marknadsstudier åt offentlig förvaltning. Stor insikt i hur olika perspektiv; politik, marknad, ekonomi och juridik måste samverka hos dessa uppdragsgivare.

Sammanfattning

Örnsköldsviks kommun har i huvudsak en mycket god bredbandsutbyggnad och flera av bredbandsmålen för 2025 är uppnådda. Målen är särskilt väl uppfyllda i tätorter och småorter. Redan vid uppföljningen 2023 var målen för tätort och småort uppnådda.

För kommunen som helhet är målet om att 80 procent av hushåll och företag ska vara faktiskt anslutna till bredband uppnått. Den samlade fiberanslutningen för hushåll ligger på 80 procent och tillgången till fiber eller motsvarande infrastruktur i absolut närhet är mycket hög. Även arbetsställen har en hög anslutningsgrad, både i tätort och på landsbygd, vilket är betydelsefullt för företagande, distansarbete och kommunens attraktivitet.

Det som återstår är framför allt kopplat till landsbygden och fritidshusen. På landsbygden är fiberutbyggnaden ovanligt stark i jämförelse med många andra kommuner, men målen nås ännu inte fullt ut. Det gäller särskilt målet om bredband med kapacitet upp till 1 Gbit/s, där ytterligare utbyggnad eller ökad anslutning krävs för att landsbygden ska nå samma nivå som tätorterna. För målen om 100 Mbit/s och 30 Mbit/s är kommunen nära måluppfyllelse, men även där finns kvarvarande hushåll på landsbygden som saknar tillräcklig tillgång. Dessa mål kan i vissa områden sannolikt nås mer kostnadseffektivt genom förbättrade mobilnät, kompletterande trådlösa lösningar och samhällsmaster.

Kommunens mål för fritidshus är ännu inte uppnått. Målet är att 40 procent av fritidshusen ska vara fiberanslutna, men den faktiska anslutningsgraden ligger lägre än så. Samtidigt har många fritidshus, fiber i närheten utan att vara anslutna. Det innebär att målet kan närmas genom en kombination av fortsatt utbyggnad till de fritidshus som saknar fiber i närheten och riktade kampanjer eller erbjudanden i områden där nät redan finns.

Sammantaget visar uppföljningen att Örnsköldsviks kommun har nått långt i bredbandsutbyggnaden och att de viktigaste målen för tätort, småort och kommunen som helhet i stor utsträckning är uppnådda. Det fortsatta arbetet bör därför inriktas på tre delar: att slutföra återstående utbyggnad på landsbygden, att höja anslutningsgraden där fiber redan finns samt att stärka mobil- och annan trådlös uppkoppling där fiber inte är den mest effektiva lösningen. Detta är särskilt viktigt för att nå kvarvarande hushåll, arbetsställen och fritidshus samt för att säkerställa att hela kommunen kan ta del av framtidens digitala tjänster.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	5
2	MARKNADSANDELAR FIBER	6
3	FIBRERING I ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN	7
4	FIBRERING LANDSBYGD	8
5	FIBRERING ARBETSSTÄLLEN	9
6	FIBRERING TÄTORT	11
7	FIBRERING LANDSBYGD	12
8	ANSLUTNA MED FIBER, ELLER I ABSOLUT NÄRHET	14
9	BREDBANDSMÅLEN	14
9.1	LANDSBYGD - FRITIDSHUS	17

1 Inledning

Denna uppföljning av bredbandsmålen för fiberutbyggnaden i Örnsköldsviks kommun har utgångspunkten i målen 2025 men också på det arbete som gjordes i Bredbandslyftet 2021. Rapporten har därför fokus på både fokus på bredbandsmålen Homes Passed (HP) och på Homes Connected (HC), dvs, att byggnaden har en faktisk fiberuppkoppling. Detta på grund av att det är först då som samhället kan dra nytta fullt ut av digitaliseringens fördelar.

Örnsköldsviks kommun har i likhet med övriga Sverige skillnader i fiberpenetration beroende på hustyp och geografi. Vad gäller hustyper har flerfamiljshusen högst fiberpenetration, följt av arbetsställen och småhus i tätort. Därefter kommer husen på landsbygden där småhus har högst penetration, arbetsställen nästan lika hög och sist fritidshusen. Att penetrationen bland småhus i nästan alla kommuner är lägre på landsbygden än i tätort beror vanligtvis på att de på landsbygden inte ges samma möjligheter att ansluta sig till fibernät, deras behov och betalningsvilja är minst lika stor som i tätorterna, oftast större. I Örnsköldsviks kommun är fibernäten på landsbygden **ovanligt** väl utbyggda och anslutningsgraden är därför lika stor. För fritidshusen är dock behovet och intresset för fiber lägre än för småhusen på landsbygden, ofta ungefär hälften så stort. De är dock lika kostsamma att ansluta och genererar sällan lika stora löpande intäkter.

Bredband via mobilnäten har genom de senaste årens utbyggnad av 5G näten blivit ett allt vanligare alternativ till bredband via fiber, det syns i tydligt på att merparten av de hushåll som tills ganska nyligen hade bredband via kopparnätet har bytt till 5G, inte fiber.

Andel med fiber i Örnsköldsviks kommun - några illustrerande exempel

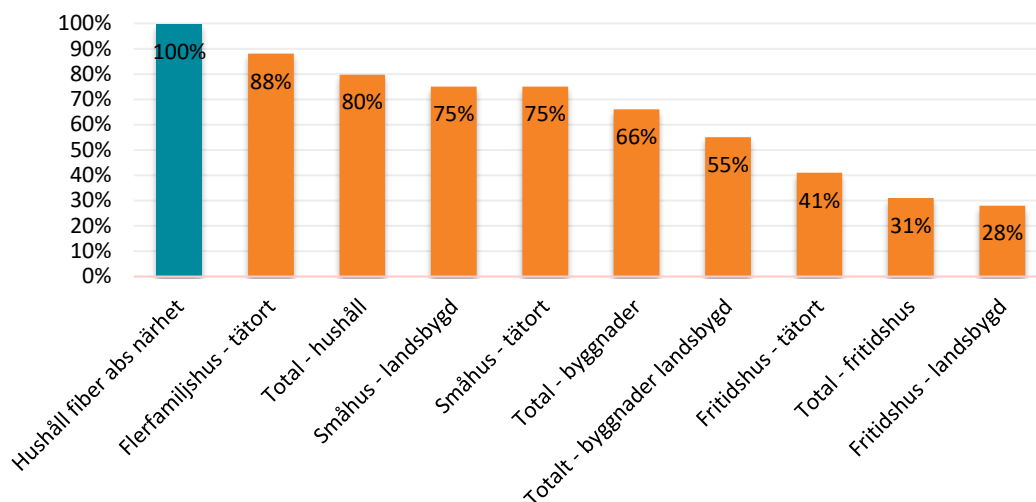

Bild 1: Exempel på andelar med i absolut närhet HP (blå) eller med fiber anslutet HC (orange) i Örnsköldsviks kommun. Oktober 2025.

Diagrammet visar hur stor andel av olika hustyper som har fiber anslutet HC, förutom den första stapeln som även inkluderar dem som har fiber i närheten, HP. Det är naturligt att det finns variationer. Det speglar efterfrågan och kostnaderna. Den typ av byggnad som har högst andel av husen fiberanslutna är alltid flerfamiljshus, så är det i alla kommuner.

2 Marknadsandelar fiber

Det finns flera olika aktörer som bygger bredbandsinfrastruktur i Örnsköldsviks kommun. PTS sammanställer de olika aktörernas marknadsandelar utifrån antalet anslutna hushåll och vilken aktör som äger fibern fram till byggnaden.

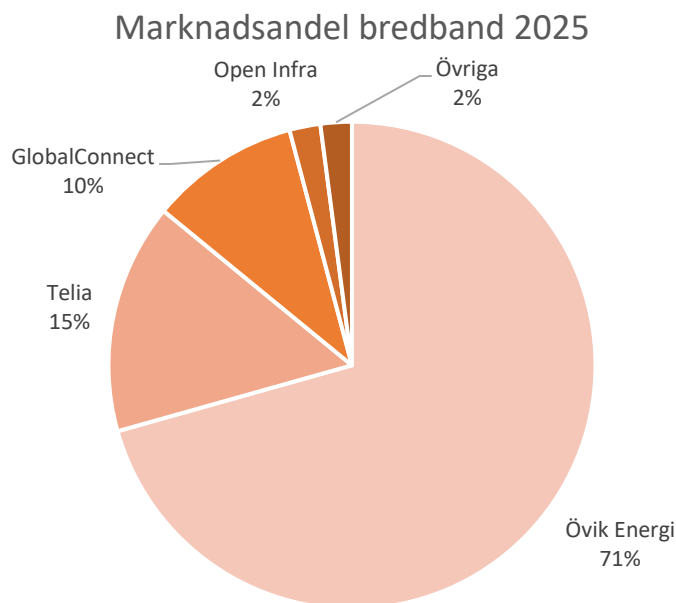

Bild 2: Marknadsandelar på fiber i Örnsköldsviks kommun 2025.

Övik Energi är den aktör som har mest utbyggt fibernät både i tätort och på landsbygden, därav den höga marknadsandelen. De som finns under rubriken övriga är byanät som åtminstone än så länge är fristående men de har Telia (Zitius) som kommunikationsoperatör. Open Infra är en mer eller mindre nationell aktör som har erhållit mycket bidrag av PTS, men det de har byggt i Örnsköldsviks kommun har de byggt helt kommersiellt och därför också exkluderat de mer kostsamma. Global Connect och Telia är ungefär lika stora aktörer i Örnsköldsviks kommun. Övik Energi är den stora aktören i kommunen och får anses ha det största ansvaret för vidare fiberutbyggnad. I de områden där Global Connect har byggt ut fiber har även Övik Energi ofta fiber i närheten. Det finns dock områden där t ex Telia har fiber utbyggt men inte Övik Energi och i dessa områden vilar ansvaret på Telia att ansluta de resterande kunderna i området. Telias marknadsandel har ökat något men enligt PTS kan det bero på att Telia har vissa problem med datat för flerfamiljshus.

3 Fibrering i Örnsköldsviks kommun

I Örnsköldsviks kommun finns det förutom Örnsköldsviks centralort även ett antal mindre tätorter, enligt SCB. Flera av dessa ligger i anslutning till centralorten men är även utspridda över ett tiotal mindre orter inom den geografiska kommunen. Övriga ligger på landsbygden och några av de minsta av dem är Gideå, Långviksmon och Gottne. Det finns dessutom ca 20

småorter, varav ca fem ligger nära Örnsköldsvik och nästan är en del av tätorten. Övriga ligger på landsbygden. Några av de minsta av dem är Banafjäl, Bergom och Nyliden. Beroende på omfattningen av nybyggnation och omvandlingsområden kan vissa geografiska områden byta klassificering, från t ex landsbygd till småort. Definitionerna är således inte statiska över tiden utan kan förändras. Jämfört med andra kommuner i Sverige är det jämförelsevis många av byggnaderna i Örnsköldsviks kommun som är relevanta för fiber som finns på landsbygd, 40 (38) procent. Dessutom är det många av både småorterna och tätorterna som i praktiken är landsbygdsprojekt att bygga fiber till, eftersom det är långa avstånd för att nå fram till dem med fiber.

Andel hushåll med fiber anslutet (HC) eller i absolut närhet (HP)

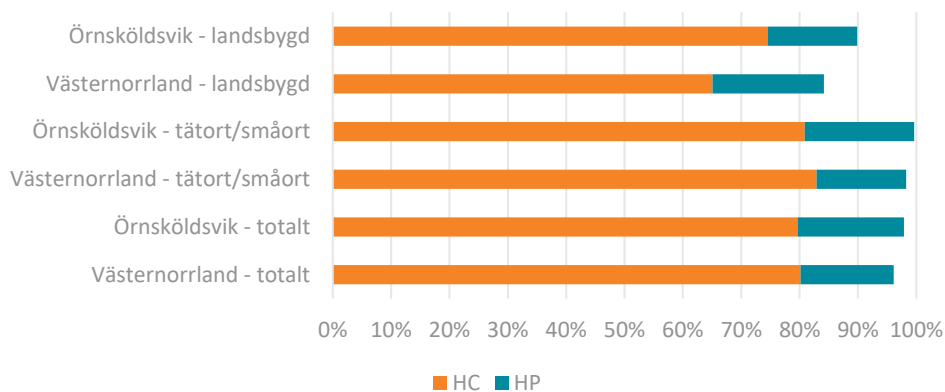
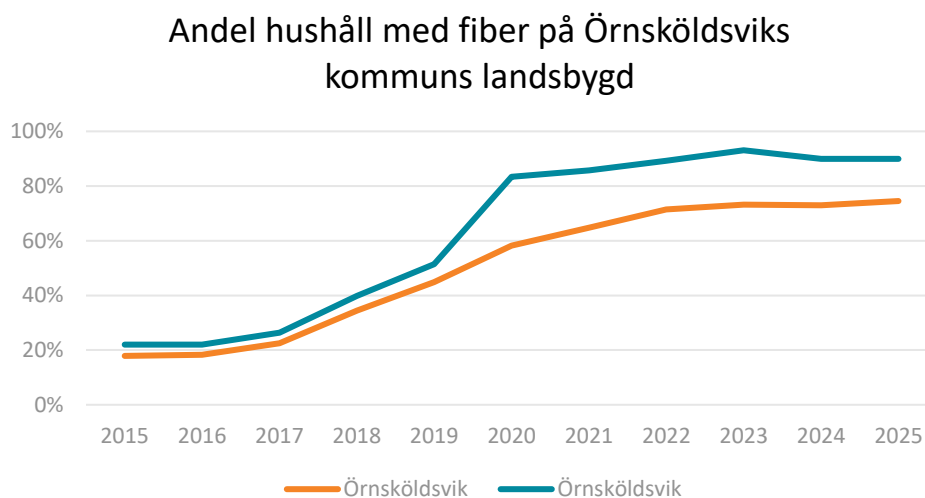

Bild 3: Hushåll som har fiber anslutet eller i absolut närhet, oktober 2025.

Trots den tuffa utmaningen är fiberutbyggnaden i Örnsköldsviks kommun god, oavsett geografiskt segment. Jämfört med Västernorrland som helhet är det knappt någon skillnad, HP är högre för Örnsköldsvik. Det som framförallt särskiljer Örnsköldsvik är att det finns så liten skillnad i fibereringsgraden mellan tätort och landsbygd.

4 Fibrering landsbygd

Alla byggnader på landsbygden (eller i småort) som inte har fiber i absolut närhet, eller har kommersiellt planerad utbyggnad, är sökbara för PTS bredbandsstöd. En nackdel med en överdrivet "generös" bedömning av vilka byggnader som ska anses vara HC eller inte är att det blir många som inte är sökbara för bredbandsstöd.

Bild 4: Andel hushåll på Örnsköldsviks landsbygd som har fiber anslutet (HC) samt andel som PTS anser har fiber i absolut närhet (HP) , oktober 2025.

År 2020 ändrade PTS HP-definitionen till en mer "generös" bedömning, vilket tydligt syns i grafen nedan.

I datat för 2025 har PTS återigen justerat HP-metodiken med resultatet att andelen HP-landsbygd har minskat i nästan alla kommuner i Sverige.

5 Fibrering arbetsställen

Vad gäller företag i kommunen är det av stor betydelse med bra uppkoppling. En digital vardag är idag en självklarhet för de flesta företag, beroende på bransch handlar det i olika utsträckning om allt från produktionsplanering och administration som till kontakter med kunder, myndigheter och personal. Det är idag svårt att se en företagsetablering utan en stabil och ändamålsenlig bredbandsuppkoppling.

I Örnsköldsviks kommun finns det totalt 8 618 arbetsställen med aktiv verksamhet. Av dessa finns 5 552 i tätort och 3 152 på landsbygd/småort. Ca 2 800 av dem på landsbygden är enskild näringsverksamhet, varav merparten inom skog- och jordbruk. I takt med att allt fler saker för en småföretagare digitaliseras ökar behovet av bra bredband, det är inte bara en fråga om att göra bokföring och administration digitalt, pandemin har ökat användandet av

arbete från hemmet och digitala möten med kunder, leverantörer och myndigheter. De gröna näringarna kan alla vittna om snabb utveckling de senaste 10-20 åren. Mekanisering och digitalisering i form av sensorer och GPS och olika typer av datainsamling har förändrat vardagen för den branschen vilket sätter högre krav på uppkopplingsmöjligheter.

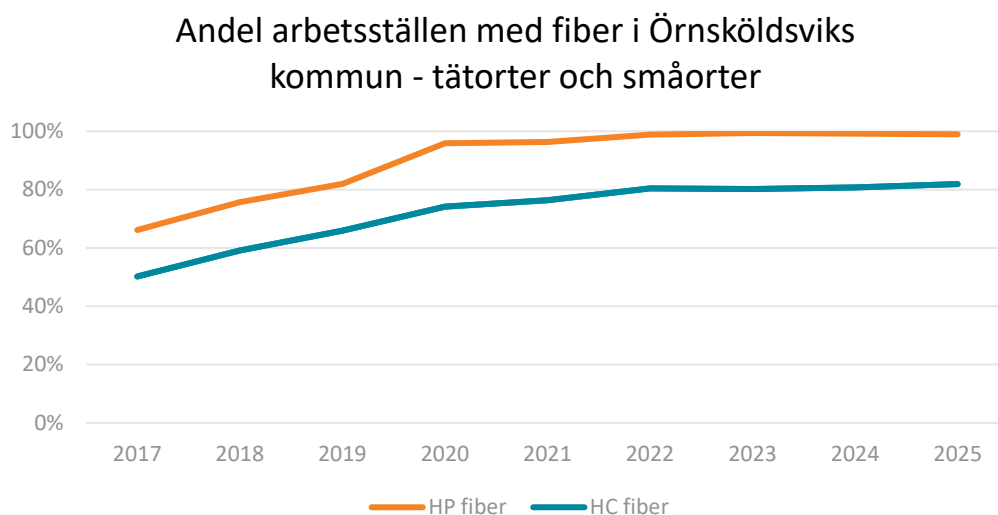

Bild 5: Andel arbetsställen med fiber anslutet, eller i absolut närhet, Örnsköldsvik tätort/småort, oktober 2025.

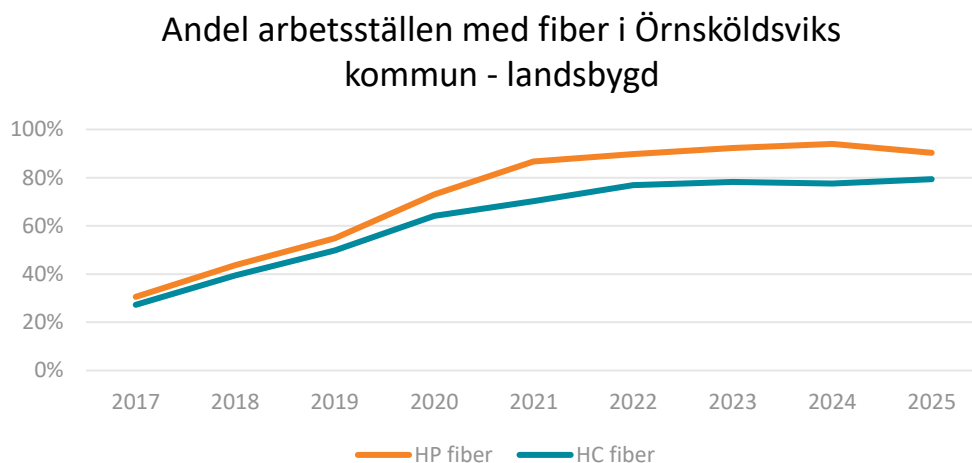

Bild 6: Andel arbetsställen med fiber anslutet, eller i absolut närhet, Örnsköldsvik landsbygd, oktober 2025.

Andelen arbetsställen som är anslutna med fiber har utvecklats mycket positivt både i tätort och på landsbygd. Det är ytterst få kommuner där skillnaden mellan tätort och landsbygd är

så liten som i Örnsköldsviks kommun, vilket är mycket positivt. I synnerhet som Örnsköldsviks kommun har så många arbetsställen på landsbygden.

De flesta företagen är små och finns på samma adress som ett hushåll. Fiberpenetrationen (HC) för arbetsställen är 82 procent i tätort/småort och 79 procent på landsbygden. I regionen som helhet är det 81 respektive 72 procent.

6 Fibrering tätort

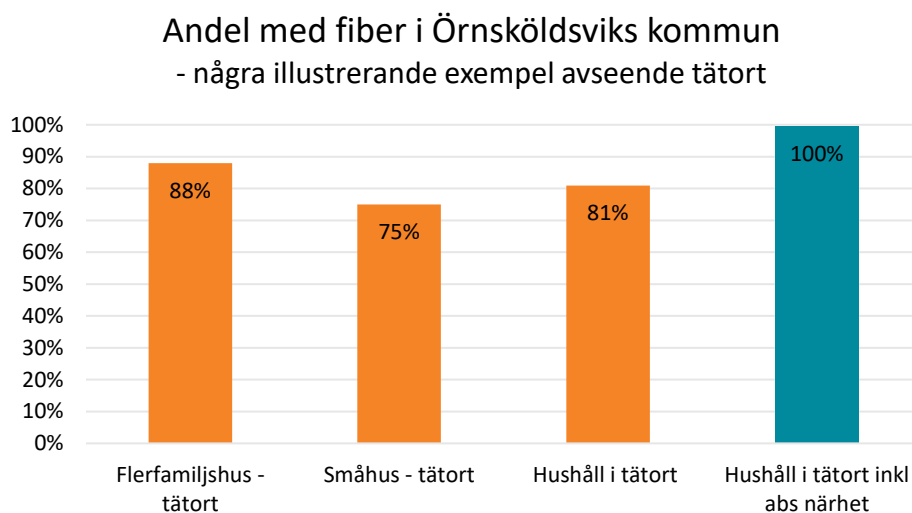

Bild 7: Andel byggnader i tätort som har fiber HC, i absolut närhet HP, eller inte, oktober 2025.

PTS dataredovisning inkluderar även småorter, dvs där det finns sammanhängande bebyggelse med högst 150 meter mellan husen och 50-199 invånare. Småort är ibland överlappande med fritidshusområden, som t ex för Solberg, Stubbsand och Gullvik.

I tätorterna har Örnsköldsviks kommun en hög fiberpenetration. Nästan alla byggnader i tätorterna passeras av fiber i närheten och har möjlighet att ansluta sig om och när de vill. Då får man också betänka att det finns en hel del små områden på landsbygden som definieras som tätorter.

Antalet byggnader som har fiberanslutits (HC) har tidigare varit ca 4 procentenheter per år men nu när anslutningsgraden är så pass hög som den är blir den ökningstakten allt svårare

att hålla. De som ännu inte har anslutit sig har vanligtvis lägre behov, betalningsvilja eller betalningsförmåga att göra det. Vissa, primärt ensamhushåll, kan uppleva att fördelarna med fiber jämfört med bredband via mobilnäten och andra trådlösa alternativ inte är tillräckligt stora. Det finns alltid en viss priselasticitet och de minst priskänsliga är de som köper först.

Eftersom de flesta hushållen finns i tätorterna har fiberutbyggnaden där en betydande inverkan på uppfyllnad av bredbandsmålen. Fiberutbyggnaden och anslutningsgraden är dock så hög i Örnsköldsvik att målen avseende hushåll och företag redan är uppfyllda.

Fiberpenetrationen kommer sannolikt fortsätta öka något varje år, men om den ska kunna öka lika mycket som för tidigare år är det upp till marknadskampanjerna och priserbjudanden. De olika operatörerna som är verksamma i Örnsköldsviks kommun har inte samma prismodeller och kampanjerbjudanden. Ofta erbjuds de lägsta installationsavgifterna i kombination med bidningstider på bredbandstjänsten. För t ex ett småhus som har fiber fram till tomten har en investering tagits av stadsnätet eller det kommersiella fiberbolaget, men den ger ingen intäkt förrän en kund ansluter sig och börjar använda bredbandstjänster. Det kan därför vara värt att överväga alternativa kampanjstrategier för att få en de sista kunderna. Det finns även ett antal hus som ännu inte är fiberanslutna, ca 7 procent av husen i tätort har någon form av radiobaserat bredband med hastighet på minst 100 Mbit/s i bråd timme), vanligtvis 5G. En betydande andel av dem som tidigare har haft haft bredband via Telias gamla kopparnät förefaller ha bytt till 5G.

7 Fibrering landsbygd

Regeringens bredbandsmål är inte specifikt nedbrutet för landsbygden. Till de drygt 30 kommuner som gjorde Bredbandslyftet var rekommendationen att ändå ha ambitionen att ha så liten skillnad som möjligt mellan fiberpenetrationen i tätort och landsbygd. I Örnsköldsviks fall är skillnaden i princip obefintlig, åtminstone vad gäller småhus.

Eftersom ca 18 procent (4 786 st) av hushållen i Örnsköldsvik bor på landsbygden har det också en viss betydelse för måluppfyllnaden för kommunen som helhet. Värt att notera är att det på landsbygden är det en direkt relation mellan antal hushåll och antal småhus, dvs

de är nästan exakt lika många. Dessutom finns dessutom många fritidshus där (5 404 st). Totalt sett finns det ingen annan kommun i regionen som har så stor andel av byggnaderna som ligger på landsbygd, det innebär en särskild utmaning.

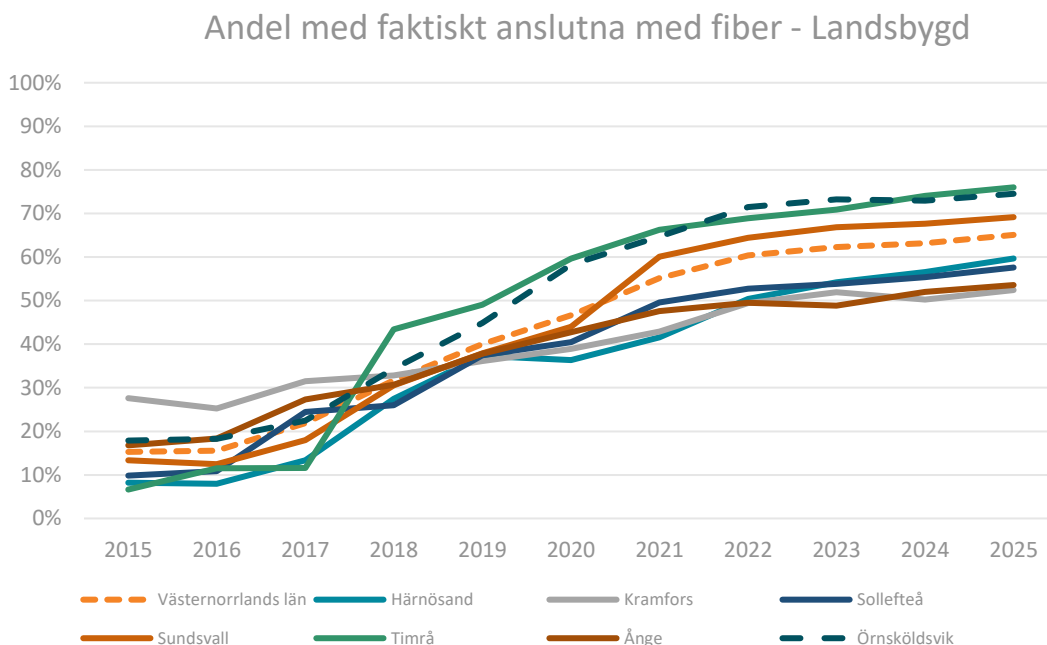

Bild 8: Andel hushåll med fiber HC på landsbygden. Fritidshusen ej inkluderade då vi saknar data för dessa för de andra kommunerna, oktober 2025.

Fiber på landsbygden är väl utbyggt i Örnsköldsviks kommun, detta trots att utmaningen är betydligt större än i de andra kommunerna. Sedan 2018 har Örnsköldsvik (och Timrå) haft en bättre fiberutbyggnad på landsbygden, jämfört med övriga kommuner i regionen. Stöd har också beviljats av PTS för mer utbyggnad. Dessutom finns det en del hushåll eller fastigheter som har fiber i absolut närhet och kan anslutas relativt enkelt.

Även på landsbygden finns det ett antal hus som ännu inte är fiberanslutna, ca tre procent av husen på landsbygd har någon form av radiobaserat bredband med hastighet på minst 100 Mbit/s i bråd timme), vanligtvis 5G. Det kan antagligen koma att öka om 5G-täckningen förbättras.

8 Anslutna med fiber, eller i absolut närhet

Regeringens tidigare mål var att hushållen och företagen skulle vara faktiskt anslutna till fiber, eller liknande, så kallad homes connected (hc). Sveriges mål för 2020 var att 90 procent av alla hushåll och företag skulle vara faktiskt anslutna till bredband om minst 100 Mbit/s, med detta avsågs då att ha huset anslutet med fiber (HC), idag kan det uppnås även med 5G. År 2025 har 99,6 procent uppnåtts i Sverige som helhet, Örnsköldsviks kommun 98,9 procent.

Med strategin som antogs 2016 ändrades målet till att fiber eller annan infrastruktur som kan leverera 1 Gbit/s ska finnas i absolut närhet till 98 procent år 2025, så kallad homes passed (HP). PTS redovisar statistiken på båda sätten. Det är naturligt under en utbyggnadsfas att det finns en viss differens mellan de två måtten, HP respektive HC, men över tid och i takt med ökad utbyggnad ska skillnaden successivt minska. Differensen kallas för anslutningsgrad och är i princip skillnaden mellan de som kan få fiber och har valt att tacka ja och fått det indraget i huset, eller tackat nej. Anslutningsgraden är olika hög beroende på hustyp. I Örnsköldsviks kommun är till exempel anslutningsgraden att 78 procent för småhus, för fritidshus på landsbygden är anslutningsgraden lägre, 44 procent.

9 Bredbandsmålen

För den fasta infrastrukturen är regeringens mål för Sverige som helhet att 98 procent av hushåll och arbetsställen har tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s. Resterande 1,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 0,1 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s senast år 2025. Observera att regeringens bredbandsmål inte inkluderar fritidshus.

För de 2 procent som har ett lägre satt mål betyder det att de kan uppfyllas med det gamla koptarnätet men eftersom det nu är avvecklat i Örnsköldsviks kommun är det primärt radiobaserade tekniker som gäller för uppfyllnad av de målen. Strategin är teknikneutral men i praktiken är det bara fiber och koaxialkabel i kabel-tv nät som kan nå den hastigheten 1 Gbit/s. Det är bara 0,1 procent av husen i Örnsköldsviks kommun som har koaxnät fram till huset - inte fiber. I Örnsköldsviks kommun är således 1 Gbit/s-målet i princip helt synonymt med fiber.

Med "tillgång till" som regeringens mål avser betyder det i detta sammanhang att de egentligen inte behöver ha fiber installerat men att de har fiber i absolut närhet (HP), vilket dessutom är lite varierande definitioner av PTS beroende på om det är landsbygd eller inte.

Regeringens mål är ett nationellt mål för Sverige som helhet. Det är upp till respektive region eller kommun att anpassa och anta målen för sitt område. Regeringens mål har antagits för Örnsköldsviks kommun med kompletteringen att 80 procent av hushåll och företag och att 40 procent av fritidshusen inom den geografiska kommunen ska vara anslutna till bredband (HC). I praktiken betyder det att Örnsköldsviks kommun ansluter sig till regeringens bredbandsmål, kompletterat med att anslutningsgraden ska vara 80 procent för hushåll och företag och 40 procent för fritidshus.

Andel hushåll med 1 Gbit/s bredband (fiber)

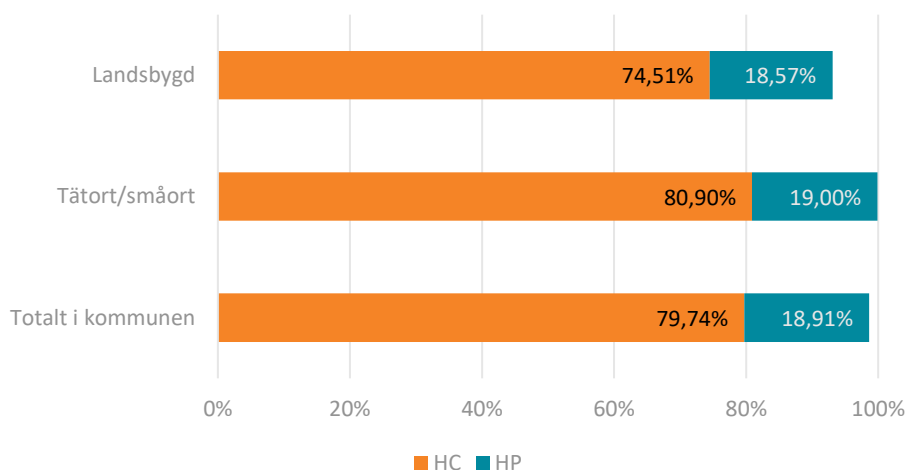
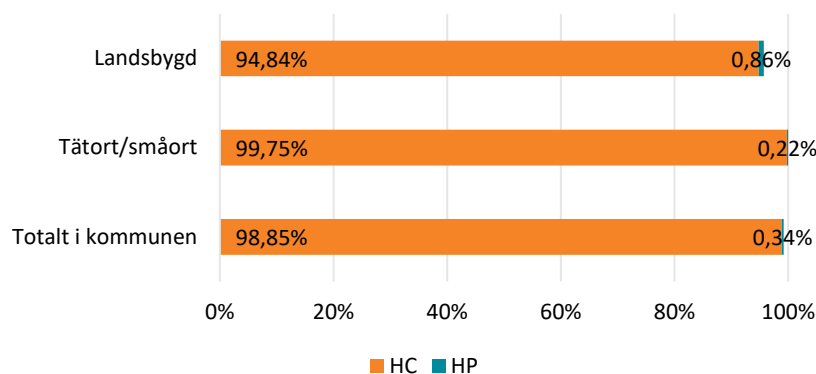

Bild 9: Uppfyllnadsgraden av målen som avser bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 1 Gbit/s, oktober 2025.

Målet i Örnsköldsviks kommun avseende bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 1 Gbit/s (fiber) är att 80 procent av hushållen ska vara anslutna och ytterligare 18 procent ska ha det i absolut närhet så de enkelt kan ansluta sig när de så vill. I tätort nås båda dessa mål. På landsbygden nås inte målet riktigt än. Fibernäten på landsbygden har sannolikt en del utbyggnad kvar för att nå målet anslutningsmålet på 80 procent. Alternativet till vidare fiberutbyggnad på landsbygden är att försöka öka anslutningsgraden i de redan fiberutbyggda områdena, men för hushållen är den redan hög. Totalt sett i Örnsköldsviks kommunen är det kommunala bredbandsmålet på 80 procent nu nått.

Andel hushåll med 100 Mbit/s bredband

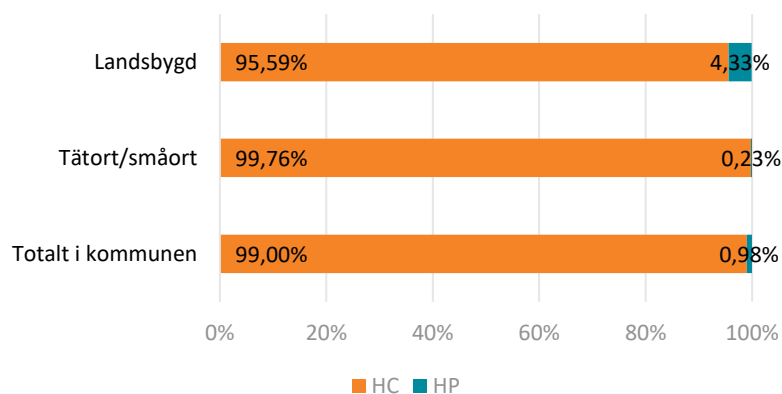
Målet i Bild 10:

Uppfyllnadsgraden av målen som avser bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 100 Mbit/s, oktober 2025.

Örnsköldsviks kommun avseende bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 100 Mbit/s är synonymt med regeringens mål att 99,9 procent av hushållen ska ha det i absolut närhet så de enkelt kan ansluta sig när de så vill. Någon anslutningsgrad uttalas inte av vare sig regeringen eller av Örnsköldsviks kommun men man kan ändå anta att ett rimligt mål även här är högre än 80 procent.

I tätort nås båda dessa mål, främst genom den utmärkta fiberutbyggnaden som numera också kompletteras med mobiloperatörerna 5G-nät. På landsbygden är det fortfarande en bit kvar till måluppfyllnad. Anslutningsgraden är tillräckligt bra för måluppfyllnad men inte nätens utbyggnad och täckning. Sammantaget ger det att 100 Mbit/s målet för hela kommunen nära uppfylls men inte riktigt.

Andel hushåll med 30 Mbit/s bredband

Bild 11: Uppfyllnadsgraden av målen som avser bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 30 Mbit/s, oktober 2025.

Målet i Örnsköldsviks kommun avseende bredbandsinfrastruktur som har kapacitet att leverera hastigheten 30 Mbit/s är synonymt med regeringens mål att 100 procent av hushållen ska ha det i absolut närhet så de enkelt kan ansluta sig när de så vill. Någon anslutningsgrad uttalas inte av vare sig regeringen eller av Örnsköldsviks kommun men man kan ändå anta att ett rimligt mål även här är betydligt högre än 80 procent eftersom de flesta hushåll som inte har bredband med denna hastighet antagligen inte har något användbart bredband alls.

I tätort nås båda dessa mål, inte förvånande då hela 99,9 procent har tillgång till bredband om 100 Mbit/s. På landsbygden är det fortfarande en bit kvar till måluppfyllnad för 30 Mbit/s målet. Sammantaget ger det att 30 Mbit/s målet för hela kommunen nära uppfylls.

Regeringen har aldrig uttalat vilka typer av hushåll det rör sig om som tillhör de 2 procenten som ska ha tillgång till bredband med lägre hastigheter än 1 Gbit/s, dvs fiber. I praktiken är det främst hushåll som befinner sig på avlägsna platser på landsbygden.

Vad gäller 30 Mbit/s målet anser PTS att detta även kan levereras med bredband via satellit, även vid hög belastning. PTS har därför tidigare gjort bedömningen att delmålet för Sverige sannolikt skulle vara uppnått 2025 men så verkar inte riktigt vara fallet.

9.1 Landsbygd - fritidshus

I regeringens mål exkluderas alla småhus där ingen person är folkbokförd, eller där det finns ett arbetsställe. Fritidshusen är därmed inte en del av regeringens bredbandsmål.

Kommunens mål är att 40 procent av fritidshusen ska vara fiberanslutna får anses gälla landsbygderna, även om det enligt SCB:s och PTS definition även finns ett antal fritidshus även i tätorterna. Även om fritidshusen inte är inkluderade i regeringens bredbandsmål går det att få bredbandsstöd för fiberutbyggnad även till fritidshus, vilket är en indikation på att det inte anses vara oviktigt, även om de inte prioriteras i urvalsprocessen. Det har, inte minst under pandemin, visat sig att många ser ett stort värde i att kunna arbeta på distans från fritidshuset och att det finns nytta i detta för både kommunen och regionen. Med bra bredband i fritidshuset är det sannolikt att det spenderas mer tid där, i synnerhet med tanke

på det ökade distansarbetet. Det kan också vara en underlättande möjlighet till inflyttning, förutsatt att de har bra och stabil bredbandsuppkoppling.

Fritidshusen finns utspridda över hela landsbygden men i fritidshusområden finns det en särskilt hög koncentration av dem. Definitionen av fritidshusområden enligt SCB är där det finns koncentrerad bebyggelse med minst 50 byggnader klassade som fritidshus, vilket är adresssatta byggnader med ändamålet "bostad" men utan någon folkbokförd individ eller arbetsställe. De fritidshusområden som enligt SCB finns i Örnsköldsviks kommun är Solberg, Ulvöhamn, Gullvik, Stubbsand och Långroudden. Näske är dock inte ett fritidshusområde, utan enbart en småort. Samtliga dessa områden är fiberade, helt eller åtminstone delvis. En del är planerad utbyggnad och kommer i någon grad att förbättra statistiken för fritidshus med fiber.

Fritidshus på landsbygden, med eller utan fiber

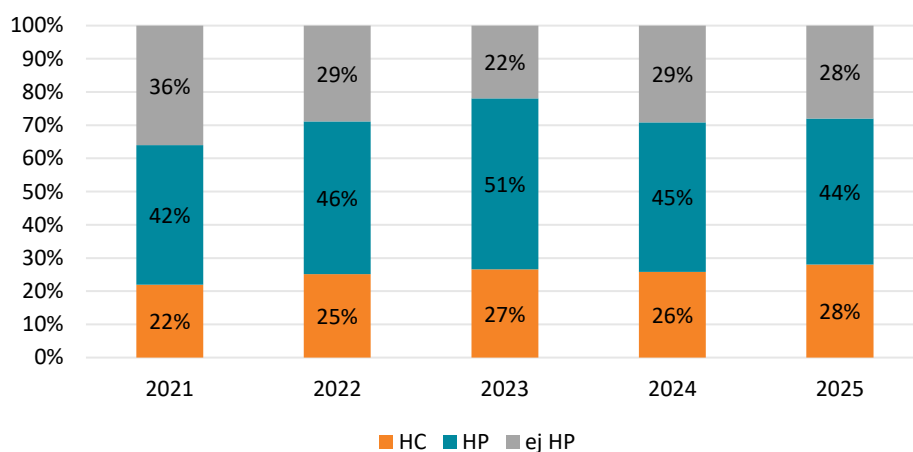

Bild 12: Andel av fritidshusen på landsbygden som har fiber (HC), i närheten (HP) eller inte alls.

Målet för år 2025 är 40 procent HC, oktober 2025.

För fritidshusen på Örnsköldsviks landsbygd (5 405) är det 28 procent som har fiber anslutet HC. I det som räknas som tätorter är det 41 procent av fritidshusen som har fiber HC och det ger en total HC-fiberpenetration på 31 procent för fritidshusen i Örnsköldsvik.

Det är 44 procent av fritidshusen som har fiber eller motsvarande i närheten men valt att inte ansluta sig. Resterande fritidshus finns inte tillräckligt nära något fibernät för att kunna ansluta sig till rimlig kostnad (det kan vara så att PTS för år 2021 felaktigt inkluderade

radiolösningar som inte kan leverera 1 Gbit/s, därför var andelen HP ca 5 procent för hög det året).

Anslutningsgraden för fritidshus är som regel alltid betydligt lägre än för de hus där någon är folkbokförd. Det är fullt naturligt med tanke på att behovet av bredband generellt sett är mindre för fritidshusen, i synnerhet för dem som har fritidshusen i samma kommun som de bor i. Trots att fiber på det stora hela är väl utbyggt på Örnsköldsviks landsbygder och att det finns ett för fritidshus särskilt anpassat bredbandserbjudande så är fiberpenetrationen för fritidshusen ändå ganska låg. Sett till Sverige som helhet har fritidshusen normalt sett hälften så hög penetration som för småhusen. I Örnsköldsvik är dock fiberpenetrationen lägre än så. Orsakerna till så pass få av fritidshusen har fiber kan vara att en hel del av de drygt 5 000 fritidshusen är i mindre bra skick och helt enkelt används i för liten utsträckning för att motivera köp av en fiberanslutning. Många (66 procent) av fritidshusen ägs av personer boende i kommunen och de kanske därför bara vistas kortare tid i sina fritidshus och därmed inte upplever behovet vara tillräckligt. Bredband via mobilnäten kan vara ett bra alternativ för vissa men mobilnäten har inte särskilt bra täckning i kommunen som helhet. Radiobaserat bredband är ett alternativ men få fritidshus har valt det.

Kommunens bredbandsmål för fritidshus är således ännu ej uppnått. Ett sätt att nå målen är att få fler att ansluta sig i redan fiberutbyggda områden. 44 procent av fritidshusen har fiber i närheten men har valt att inte ansluta sig. Att få fler av dem att ansluta sig är kräver mindre investeringar men sannolikt någon form av kampanjerbjudanden för att göra fiber mer attraktivt för fritidshusen. Ett annat sätt är att bygga ut till de fritidshus som idag inte ens har fiber i närheten. Rimligtvis är det en kombination av de två åtgärderna som behövs.